

De er opdraget til at hade hinanden i Israel og Gaza, men ny bog viser vejen til sameksistens

Pressefoto, Éditions Flammarion.

HANS HENRIK FAFNER

Udlandsredaktør

27.03.2026

BØGER // ANMELDELSE – To unge kvinder, en israeler og en palæstinenser fra Gaza, indledte en brevveksling, mens krigen rasede. Det er blevet til en vigtig lille bog med store visioner. Den viser, hvordan viljen til gensidig forståelse og kompromis er vejen ud af en fastlåst konflikt, skriver Hans Henrik Fafner.

Under samme åbne himmel

Forfattere: Tala Albanna og Michelle Amzalak

Forord af Martin Krasnik

Om bogens tilblivelse ved Dimitri Krier

På dansk ved Peer Bundgård

Forlag: Politikens Forlag

Udkom d. 1. december 2025.

”Indtil videre kender jeg kun dit navn, jeg ved ikke noget andet om dig. Jeg hedder Tala. Jeg havde aldrig forestillet mig, at jeg en dag ville henvende mig til en israeler.”

Sådan lød de første par sætninger, da Tala Albanna, en ung kvinde fra Gaza, den 11. marts 2024 skrev sit første brev til en jævnaldrende israeler. På det tidspunkt havde krigens gru allerede vendt op og ned på Talas tilværelse. Sammen med sin familie havde hun forladt hjemmet i Gaza By, og hun skrev fra et telt i en lejr for internt fordrevne ved Deir al-Balah.

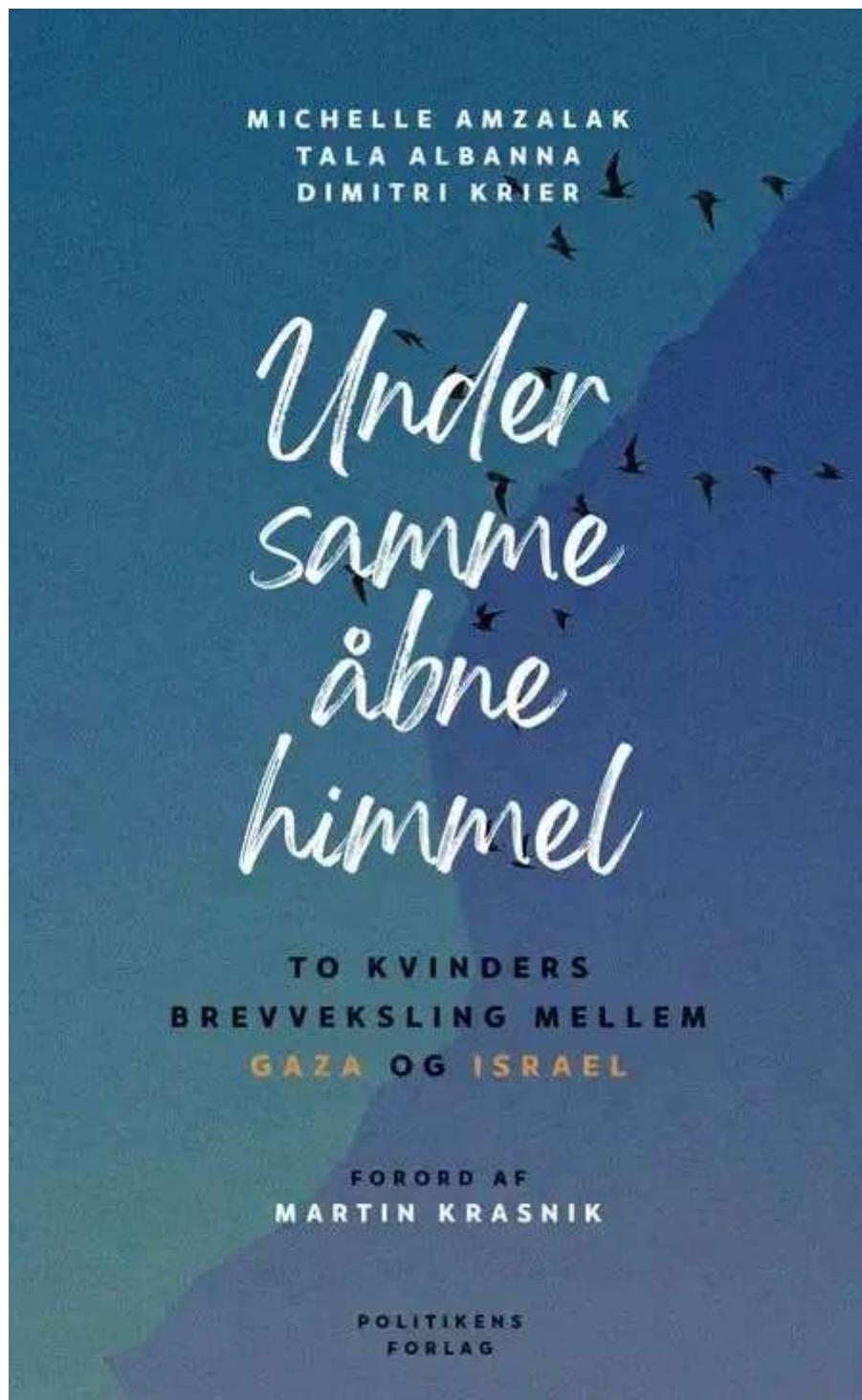
Det krævede mange overvejelser og selvovervindelse overhovedet at formulere de første ord. Tala har aldrig været uden for Gazastriben, hun har aldrig så meget som vekslet et ord med en israeler, og – som hun skriver – hun er opdraget til at hade.

“I en tid, hvor debatten i Danmark er præget af sort-hvide opfattelser af konflikten og af bombastiske paroler uden videre perspektiv, er det nok vigtigere end nogen sinde at tage sådan en bog til sig

Modtageren af brevet er 24-årige Michelle Amzalak, som bor i den israelske by Sderot. Hun er i en tilsvarende situation som Tala, om end på andre præmisser. Da hun godt en uge senere besvarer brevet, er hun heller ikke hjemme. Sderot er et af de israelske samfund, som Hamas angreb med blodige resultater den 7. oktober 2023, og da det endnu ikke er trygt at befinde sig i byen, bor hun midlertidigt hos slægtninge i det centrale Israel. Michelle har heller aldrig talt med en palæstinenser fra Gaza.

At overskride kløften

Initiativet til kontakten mellem de to kvinder blev taget af Dimitri Krier, som er journalist ved det ansete politiske ugemagasin Le Nouvel Obs. Det udviklede sig til en hel brevveksling, som kom i bogform, og i fjor udkom denne prisværdige udgivelse også på dansk.

Da **Hamas** rettede sit terrorangreb på det sydlige Israel den 7. oktober, var Krier netop vendt hjem fra en rejse til Beirut. Han har længe været optaget af Mellemøsten, og den dramatiske og skelsættende begivenhed fik ham til at rette blikket mod Israel. Han var allerede klar over den dybe splittelse, som navnlig gennem de mange år med Netanyahu på premierministerposten er blevet stadig mere markant i det israelske samfund.

Og han noterede sig især, at mens de højreradikale kræfter og Netanyahu-regeringen indledte en militær offensiv, der skulle udvikle sig til en destruktiv krig, både var og er der mange israelere, som tænker anderledes og vil noget andet. "Vi er opdraget til at hade hinanden," skriver palæstinensiske Tala et sted. Hun er på samme måde

opvokset i konfliktens dystre skygge og har levet under Hamas' brutale rædselsregime i Gaza, hvor viljen til at forstå modparten dog også ligger indlejret hos mange mennesker, selv om almindelige israelere virker som en fjern og uvirkelig verden.

Kløfter af denne art er en del af krigens dynamik. Og samtidig næres krigen også af den mentale kløft mellem israelere og palæstinensere. Man ser en dæmonisering, som nok skyldes forskellige holdninger, men som mest af alt bunder i ukendskab.

Der har tidligere været forsøg på at fremme en dialog hen over grænsen mellem Israel og Gaza. Længe før krigen vakte det således berettiget opsigt, da en skoleklasse fra Sderot begyndte at udveksle tanker og idéer med skolebørn fra Gaza, og det er nogenlunde samme model, Dimitri Krier har valgt.

I bogens indledning beskriver han det vanskelige i at få de to unge kvinder med på at træde hen over den tærskel af mistillid, som helt naturligt er til stede. Som en ekstra foranstaltning sørgede han også for, at de to sendte deres elektroniske breve til ham, hvorefter han agerede postbud mellem de to. Ganske enkelt for at give de to kvinder en bevidsthed om, at de skrev til en neutral spiller, og altså ikke direkte til "fjenden".

Den eneste vej til sameksistens

Det er der kommet et enestående dokument ud af. I sit sidste brev, som er dateret 21. juli 2025, skriver Tala, at konflikten ikke længere bare er nøgne tal og statistikker for hende. Hun har fået sat ansigt på den israelske modpart og har indset på en helt anden måde, at der også er mennesker dér. Man kan se, hvordan tonen i brevene ændrer sig fra det formelle og høflige til en hjertevarm empati.

Man kan kritisere en udgivelse af denne art for at se bort fra krigens virkelige tragedie. Det kan være en sødmefyldt virkelighedsflugt. Og man kan også spørge sig selv, hvor repræsentative Tala og Michelle overhovedet er. De kommer begge fra en højere middelklasse i deres respektive samfund, og de er begge jurastuderende.

Michelle har endda haft sin skolegang i et særligt system, hvor jødiske og arabiske elever studerer sammen, og hvor alle bliver undervist på både hebraisk og arabisk. På den måde er hun som udgangspunkt mere disponeret for dialog end hovedparten af sine jævnaldrende israelere. Man kunne også indvende, at Michelles situation er privilegeret i forhold til Tala, som sidder midt i krigszonen uden mulighed for at flytte sig.

Men dette ville være at diskvalificere denne vigtige bog på et forkert grundlag. I en tid, hvor debatten i Danmark er præget af sort-hvide opfattelser af konflikten og af

bombastiske paroler uden videre perspektiv, er det nok vigtigere end nogen sinde at tage sådan en bog til sig.

“Hver for sig fastholder de deres historie, men samtidig viser de en beundringsværdig evne til at åbne sig for modparten

For den leverer de manglende nuancer på en forbilledlig måde og på et stærkt menneskeligt grundlag. Den viser, at såkaldt almindelige mennesker ofte taler et andet sprog end lederne på begge sider af konflikten, og den opsætter nogle parametre for en dialog, der trods uretfærdigheder, menneskelige tragedier og en afgrund af gensidig mistillid er den eneste vej til fred og sameksistens.

Som Martin Krasnik skriver i bogens forord, har de to unge kvinder gennem deres brevudveksling taget et vigtigt skridt. ”I den handling ligger et stort mod og et håb om en ny historie om israelerne og palæstinenserne,” skriver han. Og han henviser til den israelske forfatter Amos Oz, der livet igennem troede på kompromis som den eneste vej frem. For i hans ordbog var ordet ”kompromis” synonymt med ordet ”liv”. Det modsatte af kompromis er ikke integritet. Det modsatte af kompromis er ikke idealisme. Det modsatte af kompromis er fanatisme og død.

Det er noget af det, disse to unge kvinder indser, mens de lærer modparten at kende. Hver for sig fastholder de deres historie, men samtidig viser de en beundringsværdig evne til at åbne sig for modparten, til at tvivle og til at stille spørgsmål. Hvis de kan revidere nogle af deres opfattelser, kan vi andre også, og det er grunden til, at denne bog næsten må være et stykke pligtlæsning.

POV dækker kulturlivet med klassiske anmeldelser, interviews, essays og fotoreportager. [Klik dig videre her.](#)

Dagens udvalgte

Dimitri Krier

Hans Henrik Fafner

Martin Krasnik

Politikens Forlag

HANS HENRIK FAFNER

Hans Henrik Fafner (f. 1957) er POV's udlandsredaktør. Han er journalist med fast base nord for Tel Aviv. Han har gennem de sidste 25 år – bl.a. som korrespondent for Dagbladet Information og sidenhen Weekendavisen – skrevet om Israel og Mellemøsten.

POV Overblik